

Justícia Social

15 cts.

SETMANARI SOCIALISTA

Redacció: Guàrdia, 14, pral. - BARCELONA

Quan serà comprès que el patriotisme consisteix, sobre tot, en fer la pàtria digna?
GABRIEL ALOMAR

AL TOMBAR L'ANY

A l'hora que els potentats i els feliços de la terra, oblidats de tot,—fins de la pròpia abjecció—libren a la glòria d'Hermes les perfumades escumejants begudes i, amb el dringar dels tallats cristalls, saluden l'any que comença ubriquant-se en el torb sensual de la disbauxa grassa i espesa, NOSALTRES, còmplices ben altrament per la solemnitat de l'hora, volem també alçar amb les dues mans la nostra copa buida, com el càlzer d'una litúrgia nova. Tràgiques, les hores, destil·len gota a gota l'essència de la dolor universal, amarga fel entre les fels amargues. Amb un magne gest de superació, libem amb ella, treballadors de Catalunya!

- Pels que treballen i sofreixen.
- Pels que pensen amb dolor.
- Pels perseguits i pels vençuts.
- Pels ignorats i pels menyspreuats.
- Pels que coneixen la divina joia de patir pels altres.
- Pels que són becats pels mateixos que volen redimir.
- Pels que són fidels a l'Ideal.
- Pels pobres d'esperit que viuen en les tenebres de la ignorància.
- Pels que han caigut generosament per aplanar-nos el camí.
- Pels que cauran en les lluites noves.
- Pels que, en la negror de la nit, serven encesa una llàntia a l'Impossible.
- Pels rebels, pels heterodoxes, pels herois.
- Pels HOMES!

—ANY NOU, VIDA NOVA!

FIGURES DE PESSEBRE

Els Pastors

Pastor.—A Betlem me'n vull anar.
Vols venir tu, rabadà?
Rabadà.—Vull esmorzar!
(Cançó popular)

Pastor.—Aquí s'ha parat l'estel. En aquest portal ha nascut l'infant redemptor!

Rabadà.—Però si aquí dins no hi ha cap personal Un bou i un ase solament s'hi hostatgen.

Pastor.—L'estel s'ha parat; el cor m'avisava que és aquí.

Rabadà.—Doncs l'estel i el teu cor menteixen.

Company Pastor, jo t'he seguit rondinant—prou saps ben bé que no era el meu desig moure'm de les nostres muntanyes—, però la teva fe m'ha arrossegat darrera teu. Vint segles fa que caminem.

Hem travessat pobles i nacions, hem travessat planes i muntanyes; els rius i els mars no han deturat pas nostre caminar constant. Portem en els nostres peus la pols de tots els camins; portem sobre els nostres cossos neus de totes les terres; el nostre rostre és colrat per tots els sols. Sortirem de la nostra pleta portant al davant els nostres remats; un tendre anyell damunt l'espatlla, ben plè el sarró de gerricons de mel i formatges, ben abrigat el nostre còs amb vestits de pells. I els nostres remats i els nostres presents han desaparegut, el nostre còs, gairebé nu, s'esgarriat amb el fred de l'hivern. Damunt nostre, totes les vexacions han caigut; bandolers trotacamins i bandolers de ciutat ens ho han robat tot, la mort ens ha fet barbaros tot el viatge amenaçant-nos, la pressió ha estat sovint el nostre casot, l'esclavatge ha sorprès tots els matins el nostre despertar.

Jo rondinava, però et seguia. Jo rondinava, però la teva fe era més forta que les meves raons, més forta que els meus sofriments, més forta que la meua lassitud. Tu emmenaves els nostres passos, seguint un estel. Jo no veia, l'estel, però veia la teva fe que cremava davant meu com una llantia i et seguia per a escalfar-me amb la seva calor, per a il·luminar-me amb la seva llum. Però el portal és buit; ni cap infant non-nat, ni els pares que plorin la seva mort, són aquí. El bou i l'ase, que poc a poc van buidant la menjadora, són els únics habitants.

Pastor.—Vint segles fa que l'àngel va anunciar-me la bona nova, el naixement del nin redemptor. Vint segles, que l'estel il·lumina el nostre cel i guia les nostres passes.

Rabadà.—L'àngel i l'estel t'han enganyat.

...

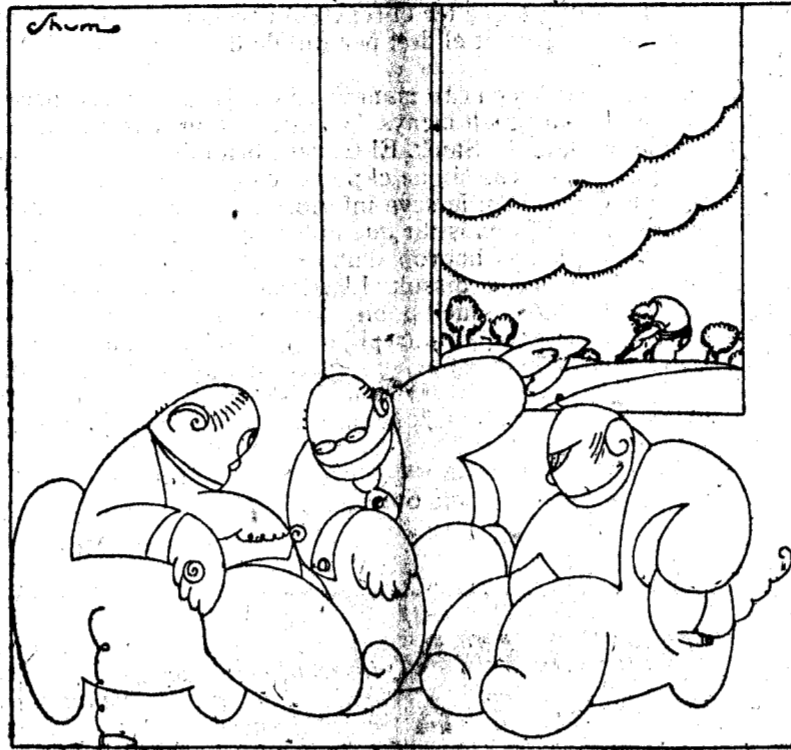
Pastor.—Germà pagès, vos que sou d'aquestes terres, digueu-me, no nasqué aquí el nin Jesús, que prometia la redempció de l'home?

Pagès.—Nasqué, sí. Baixaren els pastors de la muntanya i l'adoraren com a rei dels esperits i com a paraula benaurada que al redimir-los de llurs pecats els redimiria de llurs misèries. Li oferiren presents; presents de pobrissalla i d'humilitat... i el nin somreial Vingueren, però, els reis, vestits d'or i d'argent, rodejats de criats incomptables, seguits de guerrers de cara ferrenya. Vingueren els reis, i se l'endugueren. Els nostres pastors passaren com sempre neguits i misèries; per a nosaltres, pagesos, la terra fou igual com abans dura i esquerra.

Pastor.—Germà traginer, que saps de camins i de pobles, digueu-me, on emmenaren els reis al nostre Redemptor?

Traginer.—El pujaren als palaus; el vestiren de porpra; catifes als seus peus posaren; criats veïllaven el seu somni; soldats defensaven la seva persona, que ningú no s'hi acostés, només que els

L'ART DE LA CARICATURA

Un dibuix de «SHUM»

reis i els poderosos. I per damunt de la terra, cavalcant corcers impius, de tant en tant, els reis i els poderosos, portant en llurs senyeres l'imatge de l'infant, cauen damunt dels pobles, i els delmen i els esclavitzen.

Rabadà.—Veus pastor, com tenia raó jo? La terra ha quedat eixuta com abans del naixement del nin promès. Els pobres caminen corcats per les mateixes inclemències. Per tots els camins de la terra trobes les mateixes esclavituds per als humils. Germà pastor, la teva fe t'ha enganyat.

Pagès.—Les mateixes engúnies cauen sobre mi, la terra és tan aspre com abans i el cor dels poderosos més aspre encara que la terra.

Traginer.—Les mateixes neus, les mateixes calors, trobo pels camins. Dures eren les pedres, dures són encara, i dur el tracte dels rics.

Rabadà.—La nostra redempció és impossible! Els poderosos de la terra són més forts que els nostres dolors.

Pastor.—Germans d'infortunat, miracle, miracle! El nin ha nascut! Mireu-vos ell!

Rabadà.—Pastor, t'has tornat foll? Cap nin està amb nosaltres, somes arrugats per totes les penes són la nostra companyia.

Pastor.—Germans, no el veieu? El nin ha nascut. Ha nascut en el meu cor! Ha nascut en els nostres cors! L'infant promès, el qui tenia de redimir-nos viu dins del nostre pit. No el sentiu saltar? No el veieu, com vol eixir fora de la seva gàvia? És el nostre cor mateix! El nostre cor flamajant, rodejat de foc. El nostre cor nimbant de llum.

Humils de la terra, esclaus de totes les nacions, el nostre cor és el que té de redimir-nos. L'humil llibertarà a l'humil; l'esclau llibertarà a l'esclau. El seu cor donarà a l'humil l'audàcia del poderós i el farà poderós. El seu cor donarà a l'esclau el braó de l'home lliure i el farà lliure.

Pagesos que caveu la terra, corcats com arcs; pastors que aneu per muntanyes i planes vestits amb les pells de les vostres ovelles i són ovelles també; mariners que uniu els camins del mar amb l'estela de les vostres naus i sentiu totes les tempestats i són tempestat; esclaus de la ciutat, a qui els poderosos vexen més que als llurs cavalls; homes de tota la terra que sofriu injustícia i martiri, claveu els vostres ulls en els vostres cors, inflameu-los amb totes les vostres engúnies, amb tots els vostres dolors i ell us redimirà. El vostre cor, germans, porta la vostra redempció.

Cot de Reddís

IDEARI

PRELIMINAR

Mai s'ha trobat la Humanitat en tanta manca d'ideals com a l'hora present. I molt més els pobles d'Espanya, on se respira un aire espès de perea mental, on s'ofeguen les palpitations de tot cor generós;

Aixequen la veu per a llençar idees generoses, per a demanar el que altres pobles han aconseguit molt temps enrera, i cauran al damunt de vosaltres la prosa mercenària dels diaris burgesos per a dir que sols teniu afany de notorietat, afany de crear-vos un nom... Això si no us diuen que voleu diners. La burgesia, podrida per la fe-

bre de l'or, vol corrompre la part sana de l'organisme social i per a aconseguir-ho, disposa de dues armes formidables: la misèria i la calúnnia.

I quan algú diu paraules de veritat i vol inflamar les ànimes oprimides, la burgesia té bons perfidies per a insultar a l'atreuït, per a difamar-lo, per a llençar al damunt seu les més burdes calúnnies.

Per a que subsisteixca la fam del poble, la burgesia ha inventat l'arrendament i el règim capitalista. Ha negat diners a les Universitats i a la cultura en general. Ha malpagat els mestres d'escola. Ha perseguit llibres. Ha fomentat festes embrutidores de la sensibilitat col·lectiva.

Cal democratitzar l'organització obrera

Un dels majors defectes de que generalment ha adolegut l'organització obrera a Catalunya, ha sigut d'una gran carència d'esperit democràtic. Molt sovint, el que havia d'ésser model de respecte i norma de tolerància, s'ha convertit en una dominació abusiva, obligant a sometre's incondicionalment a quants integraven l'organisme als absurdes més disbaratats.

Per regla general, era un grup més o menys numerós el que s'imposava en el sindicat o en l'ofici. S'imposava per mitjà dels crits i a voltes per l'amenaça, arrastrant els inconscients fins a aconseguir formar majories inflamades per la passió no exenta d'odi contra els que intentaven, encara que en va, que la raó guités els seus actes i que tots els criteris fossin respectats.

Si a Catalunya es fes un estudi detingut de les vagues i dels conflictes plantejats sense un previ examen de la situació, tant general com particular en que es trobava l'ofici o l'indústria, l'objecte de la demanda, es vindria en coneixement de la gran quantitat de sacrificis imposats a la massa treballadora, sense haver-se pres la molèstia de computar estadístiques ni d'indagar l'estat pròsper o ruïnós en cada un dels cassos. Lluny de procedir en el sentit expressat, s'ha obrat al sol impuls d'un llegítim desig de millorament, però fent cas omís de nombrosos factors que no poden ni deuen ésser passats per alt en semblants ocasions.

Això ha fet que l'organització hagi tingut una constant pujada i baixada. Tant prompte ha acoblat molts milers d'obrers, com ha quedat quasi en quadre. Quan no ha sigut l'atropellat portat a cap pels que deuen guardar-li tot el respecte, el que ha desfet les organitzacions obreres, han sigut els mateixos treballadors els que les han abandonades cansats de tants sacrificis inútils i de tants repetits fracassos.

No obstant, quantes vegades hem presenciat aquestes pujades i baixes hem vist que al reorganitzar-se els obrers i al tornar a adquirir alguna força, de nou s'ha entronitzat en llurs organismes l'esperit de intransigència que ha obligat a molts companys a viure separats, contra llur voluntat, dels nuclis treballadors. No s'ha fet mai obra de atracció, de simpatia i de respecte: pel contrari, s'han difamat i s'han calumniat a companys dignes, acusant-los de faltes que no han comès, pel sol fet de no compartir l'opinió dels grups predominants en l'ofici.

Ja és hora de que aquesta forma de procedir acabi per a sempre, sinó volem que es digui que són incorregibles i incapaces de assolir una organització que respongui a les necessitats del nostre temps.

Per això optem que els sindicats i tots els organismes obrers, que ja han de donar per acabat el període heròic, han de entrar resoltament pel camí de la realitat i del lliure examen de les coses.

El primer pas a recórrer en aquest sentit deu ésser l'adopció d'un esperit amplament democràtic i de mutu respecte. A l'efecte, totes aquelles qüestions d'alguna importància cal que siguin sotmeses a la totalitat de l'ofici i després d'un ampli debat resoltes mitjançant votació secreta.

Deuen emplear-se aquests procediments sempre que es tracti de declarar alguna vaga, de la continuació de la mateixa o de les condicions en que ha d'ésser resolta, segons es fa en tots els països on els organismes obrers han assolit la plenitud del seu propi domini. Deu haver-hi un interès extraordinari en que tots els components de l'ofici o tots els que hagin de participar d'una lluita facin quantes observacions estimin pertinents fins al moment d'efectuar la votació, que deu ésser feta amb plena llibertat, obligant a tots a complir els acords de la majoria, sempre que sigui expressió fidel de llurs voluntats.

També és hora de que acabi per a sempre aquest procediment que entre els obrers de Barcelona s'ha empleat en no poques ocasions, i que ha consistit en que treballadors d'altres oficis o arts votessin en determinat sentit en un ofici que no ha sigut el seu.

Per aquest mitjà s'han obtingut a voltes resultats que han causat gran sorpresa als que no han conegut les circumstàncies en que s'han produït.

Totes aquestes errors, tots aquests excessos i anomalies i la tendència a actuar en determinat sentit unes vegades i a no actuar altres, han contribuït a fer de l'organització obrera de Catalunya—llevat honroses excepcions—una cosa confusa i incoherent, tal volta com no s'en trobaria altra de semblant.

I són més sensibles aquestes anomalies per quant hi ha a Catalunya un proletariat tant predisposat a la lluita i al sacrifici, com potser no n'hi hagi cap més.

J. Comaposada

Els pobles d'Espanya, no tenen avui una ideologia.

Jo, amparat pel bondadós aculliment de JUSTÍCIA SOCIAL, vull aportar el meu grà d'arena a aquesta obra d'educació proletària que des d'ací es realitza i contribuir a la formació i difusió d'una idealitat salvadora.

Es tot el que avui puc dir-vos en aquest article preliminar.

Artur Perucho.

València.

Nota de Redacció.—Artur Perucho és un dels esperits més intel·ligents de València i un dels homes que més han treballat per a la cultura i per a la causa obrera. Esperit refinadíssim, Artur Perucho s'ha sentit sempre al costat de les idees més generoses i avançades. Excel·lent periodista, Artur Perucho ha fet tota la seva edició de publicista en els diaris i periòdics més esguerrats. Entusiasta de totes les coses bones de Catalunya, actualment està escrivint unes interessantíssimes i documentades Cròniques Catalanes a «El Poble» de València, del qual és redactor; en aquest mateix diari dona a conèixer els costums catalans, excel·lentment traduïts. JUSTÍCIA SOCIAL s'honora amb un nou col·laborador. No podia mancar al costat nostre aquesta ànima generosa i justa de València.

Associació per la Societat de les Nacions

EL DIVENDRES VINENT, dia 2 de gener, a les 10 de la vetlla,

Mannel Serra i Moret

donarà una conferència sobre

«El sentit i l'obra de la S. de N.»

a l'Ateneu Enciclopèdic Popular CARMÉ, 30

Prenent per norma la costum, passarem per homes honrats, perquè es te per homes honrats aquells que tot ho fan igual que els altres.

ANATOLE FRANCE.

CRONICA HEBDOMADARIA

Politica internacional

Gran Bretanya i Egipte

No sabem d'on haurà tret el nostre admirat amic Rovira i Virgili (vegi's «La Publicitat» del 21 de desembre) la informació de que el Govern socialista presidit per MacDonald havia refusat la proposta de Zaghul Paixà de sotmetre a l'arbitratge de la Societat de les Nacions la qüestió del Sudán. Tenim interès en que no quedi en peu aquesta afirmació en tant no sigui provada perquè, d'ésser certa, deixaria en mal lloc a l'exprimer ministre britànic que al discutir-se en la Càmera dels Comuns la resposta al missatge de la Corona ha defensat la tesi de que el conflicte subsistent entre Gran Bretanya i Egipte a conseqüència de l'assassinat de Sir Lee Stack fós sotmès per a solució a l'arbitratge de la Lliga de les Nacions.

En mal lloc quedaria l'home que defensés una actitud i un procediment des de l'oposició distint del que va adoptar des del poder. Nosaltres desitjosos de comprovar la veritat hem repassat els antecedents, particularment la nota de la Foreign Office (Cmd. 2269) de 7 d'octubre de 1924 en la qual MacDonald com a ministre d'Asser estrangers dona compte de les seves converses amb el cap del Govern egipci Zaghul Paixà. Diu MacDonald que si no va entendre malament al primer ministre egipci, aquest proposava les següents modificacions al *status quo*:

- a) Retirada de totes les forces britàniques del territori egipci.
- b) Retirada dels consellers econòmics i jurídics.
- c) Desaparició de tot control britànic sobre el Govern egipci particularment en quant fa referència a qüestions exteriors, les quals, a l'entendre de Zaghul Paixà eren dificultades per la notificació que el Govern britànic havia dirigit a les potències estrangeres en 15 de març de 1922, de que consideraria un acte d'enemistat qualsevol intent d'intromissió en els afers d'Egipte per una altra nació.

d) Renúncia per part del Govern britànic de protegir els estrangers i les minories d'Egipte.

e) Renúncia per part del Govern britànic de participar en cap forma a la protecció i defensa del canal de Suez.

Amb respecte al Sudán, MacDonald va cridar l'atenció de Zaghul Paixà sobre la gravetat de les seves manifestacions davant del Parlament egipci de 17 de maig darrer segons les quals era incompatible amb la dignitat i independència d'Egipte el que el comandant general de l'exèrcit egipci fos britànic i s'hagués de tolerar que una nació estrangera usurpés els drets indeclinables d'Egipte sobre el Sudán. A lo qual la contesta categòrica de MacDonald fou que no es fessin il·lusions de cap mena Zaghul i el seu govern respecte a la probabilitat de que Gran Bretanya abandonés el Sudán «fins que la seva tasca en aquell país fos acabada», i que en quant a les qüestions que varen quedar pendents després de la Declaració de 1922, el Govern britànic estava disposat a dirimir les amistoses amb tot govern egipci que manifestés bona voluntat i no dedicés les seves activitats a excitar els sentiments del poble egipci contra la ingerència justificada de la Gran Bretanya. Ni MacDonald, ni Zaghul, apar en lloc que fessin cap referència a l'arbitratge de la Societat de Nacions.

Nosaltres hem de suposar que MacDonald tenia una gran dosi de bon desig per a arribar a termes de concòrdia amb el poble egipci. Desgraciadament MacDonald va deixar el Govern de la Gran Bretanya i les seves temences insinuades en la referida nota del 7 d'octubre respecte al Sirdar tingueren plena confirmació amb l'assassinat de Sir Lee Stack, cap de l'exèrcit egipci i Governador del Sudán.

Aquests dos fets han perjudicat considerablement la causa de Egipte i deixen ben palès que Zaghul no és pas un polític hàbil que sapiga aprofitar-se de les circumstàncies propies per aconseguir solucions ventajoses pel seu país.

Els drets d'Egipte sobre el Sudán, basant los en l'història, la geografia i les relacions de raça i de família, son indiscutiblement superiors als de la Gran Bretanya. Des del punt de vista de les necessitats de la civilització, ja és altra cosa. L'administració egipcia és una cosa degradada i que, deixada a son lliure curs, no serviria a ben segur no més que per a explotar iniquament i mantenir en l'abjectió les tribus i pobles del Sudán, els nuers, dinkes, nubis, xilucs, jaalins, dongolawis, etc. Els britànics els exploten i els vexen, però encara que es proposessin no civilitzar-los—i és evident que es proposen el contrari—llur organització, llur sentit econòmic i pràctic, llur cultura i llur moral col·lectiva, beneficiaria a aquells pobles primitius i aixecarien llur nivell. En aquest cas les pretensions d'Egipte no's basen exclusivament en el dret natural, ni en la defensa de la dignitat nacional, si no molt principalment en la cobejança d'uns beneficis i unes riqueses que ben poc deuen a llur iniciativa i a llur esforç. I els homes, com Zaghul, està bé que siguin nacionalistes, però estaria més bé que fossin raonables i compringuessin que la millor manera de servir el seu país en aquesta qüestió és la de compartir la sobirania del Sudán amb una nació que ha desenrotllat tota la seva riquesa actual i li assegura un bell pervenir econòmic i moral a l'ensemps que es mostra força respectuosa amb els indígenes i tolera l'exercici

molt extens de la sobirania egipcia, en algunes matèries gairebé absoluta.

Els nacionalistes egipcis, com els irlandesos i altres als quals la fatalitat els ha col·locat en el camí de la Gran Bretanya, farien bé d'ésser més objectivistes i considerar més la realitat que llurs justificades passions. L'Imperi britànic no deixarà el canal de Suez i serà molt curt de vista el que cregui que l'Imperi britànic és única i exclusivament Gran Bretanya o aquella *pèrtida Albión* que tant preocupa al Sr. Vázquez de Mella. L'Imperi britànic és diferent dels altres imperis que han existit i no és fàcil que caigui ni tan sols que s'escrotoni gaire. I com que aquest imperi escolta a tothom i té la ventajosa de que sap comprendre les necessitats morals dels pobles i no oposar-se a llur màxim desplegament, els pobles que per sort o desgràcia han caigut dintre de la seva òrbita haurien de mirar de treure partit de llur situació i dedicar-se a tasques més profitoses que fer el repetani i reclamar aquelles coses a les quals han perdut el dret per raó de llur desídia o de llur barbàrie.

Aquestes reflexions en cap manera volen justificar els pecats de la Gran Bretanya i molt menys la seva actitud envers Egipte després de la mort de Sir Stack. El Govern britànic ha obrat indignament i en aquest cas si que el poble egipci, independent de les causes que determinen la seva inferioritat i que a ell mateix son imputables, ha de demostrar que no's resigna a una vexació injusta i a un escamoteig impropis d'un estat que és respectu a si mateix. Probablement are, dissolt el Parlament egipci i convocades les noves eleccions, aquell poble palesarà una vegada més el seu fervor i adhesió a la patria trepitjada i el vell Zaghul tornarà al Parlament amb la mateixa aclaparadora majoria i haurà de tornar al poder mal pesi al Govern conservador britànic i malgrat les equivocacions per ell mateix comeses. I el plet egipci resta de aquesta manera obert i amb perspectives de durar fins que el temps resolgui aquesta qüestió de força que entranyen tots els problemes de les nacionalitats oprimides.

M. Serra i Moret

LA FINESTRA OBERTA

EL PADRÓ D'HABITANTS

Aquests dies s'està formant el Padró d'habitants, en tots els nostres municipis. Al costat de la formació burocràtica de llistes i recomptes, cal veure en aquesta operació els caràcters que la converteixen en base de tota ciutadania.

L'home, l'individu, té el deure de donar-se a conèixer a la societat, de dir-li: a tal lloc em trobaràs, vell o jove, apte pel treball en l'exercici d'una professió determinada. Aquesta declaració és el Padró d'habitants.

El confusionisme revolucionari portà com a conseqüència una mena de menyspreu per tot el que fos organització de la ciutadania. El més revolucionari era l'home que ni constava en el cens ni pagava cèdula. I, mentrestant, la burgesia somreia beatíficament davant l'espectacle d'aquest revolucionarisme que es desfoga esbuillant-se els cabells i abdicant inconscientment dels seus drets públics. L'Estat capitalista podia estar tranquil si els seus enemics renunciaven espontàniament a fer ús contra ell de les armes legals.

Altrament, el menyspreu a l'Estat, portava el revolucionarisme a una insospitada coincidència amb la burgesia. La burgesia que ha creat les grans màquines estatals modernes, en el seu fons les detesta i les odia. Les detesta perquè no són pures expressions del seu esperit—

—sinó deformacions fatals alimentades per les seves ambicions en contacte amb les realitats no sempre favorables. I les odia precisament per aquesta insensibilitat de màquina capaç d'acceptar—si els seus conductors l'hi imprimeixen—una direcció anti-burgesa.

La burgesia suporta l'Estat però no l'estima. L'aguanta, com aguanta la moral cristiana, perquè li salva moltes apariències. «Quin dret té a esgarriar-se de l'amor lliure—diu Marx— a aquesta societat burgesa els individus de la qual, encara que casats sota el protocol de l'Església, conviuen els uns amb les mullers dels altres». Quina devoció pot tenir per l'interès col·lectiu de la societat que l'Estat representa, aquest individualisme desentrenat de la burgesia? No coincideixen en un mateix trauc a l'Estat, el revolucionari indocumentat per sistema i el labriquant que paga cèdula d'onzena classe?

El socialisme ha vingut precisament a dignificar l'Estat, donant-li la representació no d'una casta sinó de tota la societat organitzada. La participació conscient del poble en aquesta organització, és element indispensable per precipitar les solucions revolucionàries del socialisme. Alistar-se a les descripcions civils, inscriure's a aquests dies en el Padró d'habitants, és preparar aquesta revolució; és ja fer-ne una mica. Entrebancar aquesta acció ciutadana, no és fer revolució; això té un altre nom, precisament de sucülències burgeses: s'en diu «fer olla».

Airet

Allí on hi ha una qüestió de llibertat hi ha una qüestió de Socialisme.

El deure d'aquesta hora

Estem fatalment lligats als grans fets econòmics, no hem d'oblidar-ho mai, i no ens podem sustroure a la seva acció fins que l'estructura de l'actual societat capitalista sigui savia i generosament canviada.

El nostre deure ens apareix, doncs, ben clarament assenyalat: Tots els instruments de lluita—sindical, cooperatista, polític—per a la transformació social, han d'ésser posats en joc pel proletariat amb harmònica simultaneïtat i independència, sense que l'acció de cap d'ells enfebleixi la dels altres. Abandonar-ne qualsevol, per la idòlatràica submissió als dogmes metafísics, és viure amb funesta inconsciència, fora del món que trepitgem.

La veu dels dependents

CONTESTANT...

A l'amic i company Cot de Reddis

En una nota al final d'un admirable article de l'amic i company Cot de Reddis fa una al·lusió a diferents companys, un, entre els quals, al que signa aquest article.

Cot de Reddis es justíssim en llur crítica. La diferenciació que fa entre l'obrer que se sent obrer i l'obrer que se sent, malgrat la seva daurada indigència, espiritualment patró, es una realitat que cal no desconèixer.

Hom ha pogut constatar el fet en l'estament a que pertanyo. Dintre el nostre element hi ha un fort percentatge d'aquests obrers que no tenen consciència de llur realitat, homes sense noció de la valor de llur treball. Creieu-me, però, amic Cot de Reddis, que si per dissort son encara molts, no representen res en el cos social. Avui aquesta massa amorfa i sense ànima, fins amaga vergonyosament la seva inconsciència. Això vol dir, també, que aquest auto-reconeixement consunambulec és eqüèria d'una obra feta. L'esforç d'una selecció comença a donar els seus fruits, dintre la nostra classe. No completarà, i per temps n'hi ha, llur obra, cal treballar mes; cal destruir la concepció mística d'una classe mitja; cal projectar tossudament damunt d'aquesta hipotètica classe mitja totes les injustícies del regim vigent i contrastar-lo a llaga viva, amb la justícia d'un nou món creat per una civilització nova.

Cot de Reddis diu que és tasca del socialisme el canviar la mentalitat i l'ideari d'aquests indigents burgesos i, nosaltres, no serem pas qui ens hi osem, no; però ens sembla que ha d'ésser l'obra de tots aquells homes i col·lectivitats que sentin, pregonament, la necessitat d'un

regim més humanament just. Per això nosaltres, dependents, en el cor de les col·lectivitats nostrades, propugnem per que la consciència de la nostra classe i l'ideal de reivindicació humana, sien el guiatge que enmenen les nostres accions socials i ciutadanes.

A l'ensem, anima la nostra acció un desig d'ésser útils a les noves organitzacions que al redós de la intel·ligència i de l'ideal del proletariat català, puguin formar-se, perquè tenim el deure de fer-ho, facilitant així, un accelerament a la marxa del nostre obrerisme vers l'assoliment de l'ideal.

Referent a aquestes organitzacions, em plau dir-vos que «Lluita», el nostre portaveu, hi dedica l'article de fons en el número de gener, contestant, també, una al·lusió que damunt les planes de JUSTICIA SOCIAL, es feu incidentalment en parlar de les bases per les quals deuen fonamentar-se les organitzacions obreres.

Com podeu veure, amic Cot de Reddis, estem identificats amb el concepte que us mereix això que genèricament se'n diu classe mitja.

Aquest article no té per mòbil mostrar cap disconformitat, ans bé el d'encoratjar-vos per a que amb la vostra indiscutible valua, influïu prop de la vida social de Catalunya, a fi de que les organitzacions, democràticament, puguin constituir-se i funcionar; únic mitjà pel qual es farà la tria que vos demaneu al final de l'article de referència, alhora que serveixi de barrera al sectarisme que allunyi als obrers—que tan justament heu criticat—de les lluites sindicals.

En aquest encoratjament, compteu-hi, amic, la modesta col·laboració del qui, injustament, li heu adjudicat una valor representativa, quan solament és una unitat en la massa proletària que pugna per a l'obtenció d'un regim més just.

J. Ricart i Sala

Els nostres lectors no han d'estranyar que, aparentment, negligim, a voltes, certs esdeveniments d'actualitat, deixant de subrallar-los amb el comentari degut. Però hi han albiradores dificultats insuperables.

Altrament, l'ideari conegut de JUSTICIA SOCIAL i la dignitat civil dels que redactem aquesta fulla, donen la màxima eloqüència al nostre silenci.

ECOS I COMENTARIS

ara, nostrada a la seva llengua original per En Joaquim Pena.

Eugen d'Albert és l'autor de l'òpera «Terra Baixa», òpera que a Alemanya tingué una acollida ben notable. I és que la música és inspiradíssima i forta, digna de la lletra del gran Guimerà. Deu fer uns catorze anys que aquesta òpera fou cantada al «Liceu» en Itàlia, per en Palet, però la gent no s'en recorda sempre.

Dirigeix l'orquestra, formada per 50 músics, En Jaume Pahissa. En Rafael Moragas és el director d'escena.

Jaume Borrás
Ha debutat al Teatre Talia, del Paral·lel, el notable actor Jaume Borrás, secundat per una companyia molt discreta.

Jaume Borrás ve de fer una tournée pel Rosselló, on ha representat les obres del gran Mestre Angel Guimerà. Al Tàrragona, ara, porta com a repertori les millors obres de Guimerà, Pitarra, Santiago Rusinyol i Ignasi Iglesias. L'alcaldia de Stilmonde de Maeterlinck, i «El goig d'ésser honrat» del formidable Luigi Pirandello, amb la qual debutà.

Creiem que la tasca que fa Jaume Borrás al Talia pot ésser molt profitosa.

«La Novel·la Estrangera»
Ementem la segona sèrie de la publicació, dirigida per En Ventura

Gassol, «La Novel·la Estrangera». Considerablement millorats, han sortit els primers volums d'aquesta sèrie, acuradament presentada, escrupolosament selecte.

«La Novel·la Estrangera» és una obra que ens pertoneix. A un preu popular, ens dona les millors obres de la literatura mundial, traduïda pels escriptors de casa nostra.

Els lloguers.

Altra vegada s'ha prorrogat per sis mesos el R. D. sobre lloguers. Mentrestant les baixes ambicions dels propietaris urbans, resten aturades. El seu desig de veure al mig del carrer les persones i els mobles dels seus desamparats llogaters, no pot satisfer-se de moment. Ells ho volien, ells ho reclamaven com un dret sagrat, encara que el llogater pagués dues vegades el que li correspon.

Els propietaris urbans, gent obtusa i rastrera, fan el paper de víctima i demanen llibertat. Llibertat per a lligar de peus i mans al llogater. Llibertat per a treure de les seves finestres rendes fabuloses a l'esquena dels seus arrendataris. Llibertat, per a lucrar-se, sense limit i sense escrupols de cap mena.

De la paraula llibertat se n'ha abusat molt. La llibertat se l'ha fet servir per a tot. Però mai com ara l'havíem

sentit pronuncada en una forma tan sarcàstica.

Quan hi ha tanta gent que sofreix la cruessa de l'hivern dintre una barraca infecta, travessada pel vent, pel frot i per l'aigua, aquesta veu truculent i grassa que surt del fons de l'edifici insaciable del propietari urbà, sembla una burla i una provocació.

El Fut-bol.

Un bon amic, treballador entusiasta de la nostra causa ens escriu: «per què no ataquem més al fut-bol?»

Té raó l'amic. Nosaltres sentim un gran afecte per l'esport. Alguns de nosaltres el practiquem o l'hem practicat. No és cap secret per ningú que el nostre Cristofor de Domènec filòsof, devot de totes les heterodoxies, en el temps heroics del fut-bol, era un devanter d'empenya decisiva. Altres companys tenim que sabem molt justament alternar el conreu de l'exercici físic i el conreu de les ciències aplicades, sense que una cosa destorbi l'altra. Però el que cal blasmar és aquesta afició sense mesura i simplement passiva que sept pel fut-bol molta gent, incapaç de lliurar-se a la més elemental disciplina de l'esperit. El que cal atacar és aquesta beocia imponent que ho envaeix tot, que gasta tots els ditrambes, tots els entugames al volt de la figura d'un minyó que mercès a la seva força i la

seva agilitat excolleix en el joc del fut-bol. El que cal atacar son aquests odia que es congrien en la lluita, que en lloc de mantenir-se dintre el terreny de la noble rivalitat degenera fins a la baralla més desiala.

Som, per tant, amics de l'esport. Però contra la barbàrie i l'embrutament de la multitud que concorre als camps de fut-bol, hem expressat els nostres blasmes, en diferents ocasions i estem disposats a repetir-los sempre.

La Rambla.

Des de temps immemorial el sol de la nostra Rambla està remogut. Un dia s'obren unes rases per a fer-hi passar els canons de l'aigua o del gas, l'endemà cal estendre uns cables elèctrics, o les vies dels tranvies etc. Però ve un moment que les obres s'acaben i la gent diu; ara podem respirar i anar per la Rambla sense perill.

Pura il·lusió, l'endemà comença altra vegada l'eaorenou. Aquí un munt de grava, allà un altra de sorra, més enllà unes tanques de fusta. Uns obrers arregen l'empedrat de la vorera o l'emllosat del mig.

Sembla que s'acaba l'obra, quan tot plegat veiem que altra vegada s'ajacen rases. Son les del Metro, les interminables rases del Metro, o be les que es fan per arrancar uns ar-

bres o les taules de les floristes o els pals d'uns anuncis lluminosos, o per a construir passos a nivell.

Algú pensa que això s'acabarà un dia o altra i s'equivoqa. Quan el Metro hagi acabat la tasca començarà una vegada més amb zel inextinguible les companyies de l'aigua, del gas i de la electricitat.

Això no s'acabarà mai. I si us desplaup pot dir-se d'altra maners. Això s'acabarà l'any de l'Exposició.

Festes a tant la dotrena.

En una revista infantil i l'irico-camporola titulada «Art Novell» hi hem trobat el següent anunci:

«Retòrica i poètica. Ensenyament ràpid. Teoricisme i practica. Conferències particulars de literatura i costums. Elegància d'estil i demés. Lliçons de metrificació a carrec del llibre de Carles Sanahuja. Despatx: Tallers 82-8-er»

Els que vulguin fer-se poetes elegants d'estil—respectem l'ortografia—i demés, ja ho saben, al n.º 82 del carrer de Tallers. Però probablement hauràn d'agafar el tren de la Elera de de Magoria.

L'emancipació dels obrers de Catalunya ha d'ésser obra dels mateixos obrers d'aquí.

LA VEU DEL POBLE

Noves orientacions

Es prou clar que tots plegats ens ocupem de cercar noves orientacions per a enqueixar en algun de profits per al nostre estament obrer. Arreconem per a inadequats tots aquells mitjans de lluita emprats fins ara els quals no ens han donat de si ni de bon troç tot allò que de bona fè d'ells n'esperàvem i molt menys s'han acreditat, com els mitjans tipus per a conquerir la transformació paulatina d'aquesta societat injusta d'avui. Que cada un de nosaltres esdevinguí un creador, un orientador, en tot allò que li sigui possible, dels seus companys de lluita. Que ningú negui el seu esforç i la seva col·laboració valent i desinteressada l'obra comú; que ningú no esperi què els demés ja li donguin la feina feta; que cada un contribueixi a la mida de les seves forces en aquesta creuada d'orientació, per un cantó, i d'ordinació per un altre; que tothom sigui conscient del seu deure i de la seva missió, cooperi a que la tasca s'acompleixi no per l'esforç i la actuació aliena sinó per la de tots plegats, solidària i mancomunadament que ningú no té dret d'inhibir-se de contribuir a l'obra de conjunt ja que els resultats que s'assoleixin seràn en profit i benefici de tots plegats.

Homes de bona voluntat que a despit de tots els perills i de totes les possibles vexacions serveu el foc sagrat de la protesta contra tot el que representa lo pretèrit, lo inadaprat als nostres temps, les velles preocupacions, les decrepites creències, les immorals concepcions jurídiques del dret romà amb llur acompanyament de vexancies patrimonials, seguiu en el vostre lloc de vanguardia, que és en veritat el lloc d'honor que vos depara la vostra envejable condició de idealistes concients. Seguiu fermes i severes en el vostre lloc de guies espirituals de les ignotes multituds que freturen un esdevenidor més just i humà que no el present. Que no vos manqui el coratge necessari per a seguir en el vostre lloc, que ben aviat veureu joiosos com els cercles se aixamplen, les rengleres es nodreixen de nous lluitadors joves, valents i arditos, però essent novells i ineptes necessitaràn més que mai del vostre concell i del vostre guiatge, per que si amb ells tindreu la joventut que dona força també tindreu la inexperiència

cia que a voltes plena de ardent i de bona fe ho tira tot en orris per les impaciències i les precipitacions.

Pensa ors il·lustres que mil·leu en les nostres cada dia més nodrides rengleres, afermeu més cada dia la vostra cooperació a aquesta obra de renovació social, ajudeu-nos amb la vostra bona voluntat i guieu-nos amb les preclares llums del vostre intel·lecte i digueu-nos el que ens cal per a conquerir allò que tots plegats amb tanta inquietut i daler colejem.

Fins avui, i malgrat els innegables sacrificis esmerçats ben poc hem aconseguit. Els guanys són tan infims que no guarden pas la deguda proporció amb la qualitat i la gosadia de l'esforç emprat per a assolir-los. Digueu-nos les causes a que pot ésser degut aquest desproporcionat resultat, car nosaltres, amb les notres petites llums, no les capim pas. Com a bons mestres doneu-nos les lliçons que ens calguin que nosaltres plens de reconeixement vos remerciarem des de lo més pregó del nostre cor. Mentres desinteressats del Socialisme Català de cada un de vosaltres en particular i de tots en general anhelem, esperem i agraïrem el vostre valuós i desinteressat concurs. Estudieu el problema de una propra alliberació i doneu-nos les noves orientacions de lluita necessàries per al triomf.

Joan Franc

El dret és el progrés de la humanitat; no hi ha cap dret contra aquest progrés.

E. RENAN

Front Unic

Salut obrers! Que un jorn hem de lluitar arredossats sota d'un mateix lema. Unim-nos en Front Unic per bregar, vencent el capital que ja es fa enrrera.

Volem un mateix fi; per què distreure'ns, lluitant entre nosaltres pels mitjants? Unim-nos amb amor per poder treure'ns l'esclavitud que voldria oïega'ns.

enderroquem primer nostres tirans!

per governar els ideals triomfants!

Salut obrers! Que un jorn hem de lluitar arredossats sota d'un mateix lema. Unim-nos en Front Unic per bregar, vencent el capital que ja es fa enrrera.

Jordi Arqué

Lema: «La unió fa la força»

L'educació nacional India

(OPOSICIONS DE GANDHI)

Al meu entendre el mètode d'educació actual es dolent, per tres raons de la més alta importància, prescindint de llurs relacions amb un govern injust.

1.er. Reposa sobre una cultura estrangera amb l'exclusió gairebé total de la cultura indígena.

2.6m. Ignora la cultura del cor i la cultura manual i es consagra exclusivament a la del cervell.

3.er. És impossible donar una veritable educació servint-se d'una llengua estrangera.

Examinem aquests tres defectes en detall. Des d'el començ, els manuals d'ensenyament tracten, no de coses amb les quals els infants estan dia-

riament en relació, sinó de coses que els hi són totalment desconegudes. No és en els manuals on un minyó aprèn el que està bé o finalment a casa. No se li ensenya mai a estar orgullós de sa llar. Com més avança l'educació més s'en allunya, de fàiso que a l'acabar els estudis, ha esdevingut completament estranger al seu medi. No troba cap poesia a la vida de família. Les escenes rurals són per ell un llibre tancat. La pròpia civilització li ha estat representada com estúpida, bàrbara, supersticiosa i inútil desde el punt de vista pràctic. La seva educació està calculada per allunyar-lo de la cultura tradicional, i si la massa de la joventut instruída no és absolutament desnacionalitzada, és tant més perquè l'antiga cultura té les arrels prou pregones per poguer-la arrancar adhu emprant una educació hostil al seu desenrotllament. Si jo, en fos l'amo, certament destruiria tots els manuals i en faria escriure d'altres que tractessin la vida de família i s'hi relacionarien, de manera que l'infant, tot estudiant, influís en els qui el voltesstn.

Segonament, qualsevulles sien les condicions en els altres països, és criminal en la India, on el 80% de la població és agrícola, donar als minyons una educació purament literària i convertir a nois i noies en inútils pels treballs manuals per tota la resta de sa vida. Pretenc que havent de consagrar la major part del nostre temps a treballar per guanyar-nos la vida, els nostres fills han d'aprendre de bon hora la dignitat d'aquesta tasca.

Els nostres fills deurién rebre una educació que no els hi fés

menysprear el treball manual. No hi ha cap raó perquè el fill d'un pages esdevingui incapaç d'ésser obrer agrícola per haver fet estudis. És molt trist veure als nostres escolars considerar amb disgust, quan no és amb menyspreu, el treball manual. Per altra part, si volem que en la India, tot nen i nena, vagi a l'escola, com és nostre deure, no tenim els mitjans de subvenir a l'educació tal com ara es dona, éssent impossible a milers de pares pagar-ne les actuals despeses. Cal, doncs, que l'educació sigui gratuïta per a ésser general. Adhuc en un govern ideal, no imagino que poguésim consagrar més de dos mil milions de rupies a l'educació de tots els infants amb l'edat escolar. D'on resulta que és precís que els infants paguin amb llur treball manual tota o part de l'educació rebuda. No veig sinó un treball universal que sigui aprofitable, el filar i el teixir. Demés, pel fi que em proposo, pot importar que es tracti de filar o d'una altra mena de treball, solament s'hi guanyi. Reflexionant es veurà que cap altra ocupació pot ésser introduïda en totes les escoles de la India.

Aquest ensenyament manual assolirà dos fins en un país pobre com el nostre: Cubrirà les despeses de l'educació dels nostres infants i els ensenyarà un ofici que els pot servir després per guanyar-se la vida. Parell sistema els hi ensenyarà a bastar-se a si mateixos. Res pot desmoralitzar una nació com aprendre a menysprear el treball manual.

No més diré un mot de l'educació del cor. Crec que és impossible fer-la per llibres. Sols el Mestre, mitjançant les relacions personals, pot obrar. I, qui tenim nosaltres en l'ensenyament primari i adhu en el secundari? Són homes i dones d'una fè i un caràcter moral su-

perior? Han rebut ells mateixos aquesta educació del cor? Hom pot esperar d'ells que s'ocupin de l'element permanent dels infants que se'ls hi confia? El mètode emprat per obtenir institutors de les classes elementals no és una barrera; infranquejable per a obtenir una elevada moralitat? Sabem que no se'ls escolleix pas pel seu patriotisme. Unicament fan de mestre els que no poden trobar altra empleu.

Parlem, en fi, de la llengua emprada en la instrucció. La meua opinió en aquest respecte és prou coneguda perquè calgui repetir-la. L'ensenyament en una llengua estrangera ha estat causa de fatiga cerebral pels infants, ha extigit d'ells una tensió nerviosa massa grossa i, fent-los incapaçs de pensament, de treball original, els ha impedit comunicar els seus coneixements a la família o a les masses.

El més lluny del meu pensament és voler que ens tornem exclusius o aixequem barreres. Però sostinc respectuosament que una apreciació de les altres cultures ha de seguir i no precedir a l'apreciació i assimilació de la nostra. Tinc la ferma opinió que cap cultura serva trossors tan preciosos. No la coneixem. Se'ns en fa menysprear-ne l'estudi, despreciant-ne la valor. Gairebé hem cessat de viure-la. Un saber acadèmic sense pràctica és com un cadavre embalsamat, molt bonic a la vista potser, però sense res que pugui inspirar o ennoblir. La meua religió em prohibeix rebaixar les altres cultures, tant com insisteix perquè m'impregni de la meua i visqui sots pena de suïcidi civil.

(Recull de «La Jeune Inda» fet per R. Rolland.)

Trad. M. G.

Molt aviat començarem a publicar en fulletó la famosa narració del gran escriptor anglès

H. G. WELLS

«Aquests sabatots!»

de la qual ha dit Anatole France les següents paraules:

«Una de les més perfectes exposicions del socialisme, la més clara, la més senzilla, la més veritable, ha estat feta pel gran escriptor Wells, en un fullet que jo voldria veure com s'escampa per tot el món i que es titula: «Aquests sabatots!»

ANATOLE FRANCE

Aquest número ha passat per la censura militar

Fulletons de JUSTICIA SOCIAL diàmbre 3 de gener 1925.

El lladre

Al company Cristófor de Domènec

El senyor Borrell era un home baixet, grassó, un poc deixat, d'aquells que duen sempre a la boca un cigarret de paper cremat només d'un costat...; en fi, un home absolutament vulgar. No es preocupava de res més que de passar-se-la tan bé com podia i creia que la vida és massa complicada per a tenir opinió de les coses.

Fill d'uns ordenats petits burgesos, en sortir de l'escola quedà empleat a la botiga de casa seva amb més ganes de mandrejar que de saltar taulells. Quan van morir els seus pares, el xicot n'hauria tingut un bon disgust si no hagués vist que havia arribat l'hora de desempallegarse del treball. Va mesurar la fortuna que li deixaren i veié que era prou crescuda per a passar-se tota la seva existència sense fer res.

Es vengué la botiga i anà tirant de la rendeta. No vivia com un príncep, però podia ben riure's de més de quatre. Poc amic de lectures, que entabanen el cap, i gens ric d'ideals, la seva única ocupació era jugar al domino i a la manilla al café i calcular que la rendeta albergués fins a la seva mort.

El senyor Borrell anà passant anys, content de la seva vida i de la seva salut. Algunes vegades, com un tenuíssim núvol, una nosa li rondava pel cervell: «Pet i fet,—es deia llavors—el

teu passament és ben migrat i t'has de privar de moltes coses. Si treballassis una mica, una mica només, podries viure força millor». Però el senyor Borrell sacsejava el cap, com si s'espolsés la nosa del cervell, i amb un somriure de conformació determinava viure més malament però no haver de treballar. «No recompensa del que t'has de privar l'estar-te sense fer res?». I quan anava a cavilar aquest pensament, recordava que la vida és massa complicada per a tenir opinions.

Els cabells començaren a argentar-se-li i l'airet fi el costipava sovint. Aleshores cregué que no seria res desballestat casarse, i en quatre dies el capellà llençà trona avall les amonestacions. Un dematí que pedregava, com si el cel li fes escallots, el senyor Borrell es maridava amb una solterona que li augmentà el passament i l'estalvià d'algunes de les privacions.

El senyor Borrell tingué una il·lusió, la primera il·lusió: ésser parel Però el temps passava i el fill no venia. Per fi, als dos anys de matrimoni, la seva muller començà a tenir mareigs i no mancà qui deia que hi havia pel mig un veí compassiu. El senyor Borrell no hi veia de content. Hom diu que no és possible trobar enlloc un pare tan amorós i amb tants instints de mainadera.

Mentre el noi anava creixent, el senyor Borrell sentí la inutilitat de la seva vida. Volia redimir-se però no gosava. Una idea, la única que havia tingut, li ocupà l'existència. Calia que el fill valgüés per tots dos. I el senyor Borrell li predicava sempre que li donaria la professió que volgués escollir, fos la que

fos, amb la sola condició que havia d'ésser un cap de brot. «Som al món per a treballar,—li deia—i ja que la vida és tan complicada que tot són entràncies, és necessari fer una perfecció del nostre treball. Sigui la que sigui la professió que escolleixis, hi accediré mentre hakis d'excel·lir».

El noi es feu gran i tingué d'escollir carrera. El senyor Borrell sentia una immensa angouxa de por que no podés ésser prou apte per a esdevenir un model.

Un dia cridà al seu fill i es tancà amb ell al despatx. Li digué que ja era hora de decidir-se. El minyó vacil·là callà una estona... El pare no podia ni respirar de tanta emoció. El xicot, a l'últim, vencé la por: el seu genitor l'havia pujat amb tanta franquesa que li podia parlar com a un amic. Confessà que estava impressionat dels fulletins de lladres i bandits i que volia dur aquella vida d'aventures, desafiant tots els perills, escapolint-se prodigiosament de les mans de la policia i dels detectius, vivint del que era d'altri. El senyor Borrell quedà aclaparat i arrencà un plor amarg. Era el fill que ell havia engendrat aquell homenet del seu davant que li deia cnicament que volia ésser malvat? Feu repetir-li la confessió, no podia ésser veritat el que sentia. Però no s'equivojava. Era horrible. S'agenollà als peus del seu fill i li implorà, ja que ell no tenia remei, una mica de respecte pels pares. Tot fou debades; el minyó tenia decidida la seva vida.

Veient que predicava al desert, el senyor Borrell deixà les seves lamentacions desesperades i digué al noi que marxés

de casa i fes el que volgués, que ell ja no el reconeixia com a fill. En donar-li el comiat, però, li recomenà que, si més no, excel·lís; i li donà diners per a que podés agafar comodament una experiència.

El noi marxà a París, i actuà al costat dels cèlebres apaches, en aquells temps tan de moda. Amb ells adquirí una bona pràctica, i aviat, «Le Catalan», que li deien, donà que parlar als periòdistes i burlà euginyosament a la policia. El seu pare, en assabentar-se'n, sentí un petitíssim alleugeriment a la seva immensa pena: ja que no altra cosa, el seu fill posseïa un mestratge en la carrera que el seu mal cap havia escollit.

«Le Catalan» era un bon apache. Però, en aquell temps i a París no era pas una tasca gaire difícil ésser-ne. I decidí convertir Barcelona en el camp de les seves accions.

Un dia, doncs, vestí el seu millor trajo i prengué un bitllet de primera fins a la capital catalana, on instal·là el seu amagatall i traçà el pla dels robatoris i assalts a fer. El seu debut a Barcelona no fou molt falagat; anà a assaltar una banca i es trobà que uns altres assaltadors li barraren el pas i el descobriren a la policia, de la qual es podé lliurar amb penes i fadigues. Les seves actuacions posteriors també foren fracassos semblants.

Aviat s'escampà la nova que «Le Catalan» era a Barcelona. Aleshores, l'acció se li feu més difícil. El nostre lladre es desesperà. Servava un record únic de la seva família: les prediques del pare, aquell dogma que, tingüés la professió que fos, calia excel·lir. Ell, que a París te-

nia fama entre els més pintats, veia que a Barcelona mai no tindria èxit. Volia tornar a la terra dels apaches, però el seu orgull no li permetia reintegrarse entre aquells que li retreurién el fracàs. I és que el pobre noi no comprenia que l'ambient d'un país on abunden els petits lladres no és propi pels lladres de les grans gestes.

Després d'algun altre intent, «Le Catalan» decidí esdevenir carterista i atracador en llocs despoplats. En això, amb la seva experiència parisenca, havia d'excel·lir per força.

Però també s'equivocà. Rurtava una cartera amb la mateixa grandiositat que si robés les arques d'un ministeri voltat de guardies. I, naturalment, la solamnitat que donava al seu acte senzill feia que ben aviat fos descobert. En poc temps sofrí tres condemnes com a quinzenari.

Ell no desesperava, i en sortir de la presó tornava a la seva tasca amb la pretura d'ésser admirat per tots els carteristes i atracadors. I anava de desenganyant-se desengany.

Quan fou agafat per quarta volta, veié amb aclaparament que mai no seria ningú. Entre l'humilitat de la cel·la pensà en el suïcidi, i només desitjava la llibertat per a llençar-se al pas d'un carril.

Mentrestant, el senyor Borrell sofria la doble pregona dolor de veure que era el seu fill i de preveure que no excel·lia en la carrera, puix feia temps que no sentia parlar de «Le Catalan». Un dia llogà el diari que havia estat agafat el carterista Joan Rebull Xirínachs i, malgrat aquest noia que no tenia res que veure amb ell, l'instint de

pare li feu sospitar que es tractava del seu fill.

Ple d'angoixa, volent i dolguent, va resoldre vèncer la repugnància i visitar-lo. No estava disposat que aquell xicot, a més a més d'haver escollit una professió tan innoble i malvada, fos un qualsevol. Però abans volia tenir una solució.

Al cap d'un parell de dies, el senyor Borrell es presentà a la presó i demanà comunicació especial. L'entrevista en el fred locutori fou molt aspre. Defugint tot esplai amorós, el senyor Borrell digué secament al lladre que allò no podia anar. En proposar-li la seva solució, el noi no contestà i quedà capficat: «Pensa-t'hi—li digué—; d'aquí dos dies vindrà a cercar la resposta».

El fill s'hi pensà i cregué que, fet i fet, no tenia altre remei que acceptar. La solució del seu pare significava per ell l'únic mitjà d'excel·lir.

En la nova entrevista aviat es posaren d'acord, i tot seguit se'n obriren pel lladre fracassat les portes de la presó el seu pare li comprà una adrogueria a la menuda—que per cert dui el nom de «L'Honradesa»—que estava a la venda en molt bones condicions. I, ara, és un adroguer tan perfect que estem segurs que abans de gaire el veurem elegit alcalde de barri.

R. Roure i Torrent

La empenta, el moviment i la propagació de les idees han vingut sempre dels pobles petits.

PI i MARGALL.

Samuel Gompers

Mentre una massa enorme d'obres de Nova York rendia un fervorós tribut al cadaver de Samuel Gompers, mort a San Antonio (Texas), en 13 de desembre darrer, periòdics europeus i alguns de catalans que volen representar els interessos obrers dedicaven al vell lluitador les més despiadades invectives. El blasme ja gastat de repetit, venut a la burgesia, fou tot el que saberen dir de Gompers els que creuen que s'ha d'accontentar sempre als obrers amb matèries inflamatòries i frases groixudes.

No compartim les idees de Gompers, no aplaudim, no més que amb grans reserves, la seva obra. Gompers no era socialista. Gompers no creia amb l'abolició del règim capitalista. Gompers parlava de la lluita de classes com si fos un episodi secundari de l'evolució humana. Creia en l'eficiència del treball, en l'individualisme, en el millorament i humanització de les institucions actuals. Era un místic de la democràcia americana i dels seus fonaments ètics. Volia que la personalitat fos exaltada i la lluita per l'existència fos els homes forts car no comprenia d'altra fàcil la llibertat i el progrés.

Un home pot pensar així i ésser una persona decent. Pot pensar així i ésser un amic lleal dels obrers i estimar-los, com feia Gompers, sense afectació ni trampa. Ell va servir honradament la seva causa, va treballar amb les mans netes i va complir com sabia i com oia el compromís contractat amb les masses de treballadors americans que el seguien i el veneraven. No podem creure que aquells homes, el nivell mig dels quals, és superior al dels obrers de molts altres països—particularment del nostre—haguessin consentit a Gompers la més petita traïció. Gompers fou prou discutit i combatut per a que els milions d'obres de l'American Federation of Labor no coneguessin tots els seus punts flacs que repetidament i sense interrupció l'elecció president des de la fundació del gran organisme obrer en 1882.

Samuel Gompers va néixer a Londres, fill d'un matrimoni de jueus holandesos, en 27 de gener de 1850. Pobres els seus pares, la seva infantesa fou trista i indigent. Se sap només que a onze anys anava a una escola dels suburbis. A tretze anys va emigrar a Amèrica. Va treballar en la manufactura de tabac i dos dels primers temps va ajudar a la fundació de la Cigarmakers' International Union. Home de fàcil paraula i de gran energia creadora, fou desseguit sol·licitat en els districtes manufacturadors dels estats de l'Est i en les zones mineres de l'Oest, fent una tasca d'organització que va traduir-se molt aviat en considerables millores en el règim de treball. Les que, seixanta anys enrera, oren les masses obreres més explotades del món, passaren gradualment a ésser les més ben tractades i retribuïdes.

Els èxits de Gompers i les seves tendències pràctiques i moderades varen posar-lo en conflicte amb l'organització dels Knights of Labor que era aleshores predominant als Estats Units. D'aquí vingué la fundació de l'American Federation of Labor en 1881. L'any següent va constituir-se d'a'ord amb la seva carta de fundació i Gompers fou elegit president, essent reelegit en cada renovació de personalitat d'aquella data.

Quan va esclatar la guerra mundial, Gompers fou professor de pacifisme però de mica en mica va devenir intervencionista. La propaganda alemanya es dirigia aleshores molt particularment a produir conflictes en les fàbriques de municions. A Gompers li va ésser oferta una fortuna pels agents alemanys per tal que secundés l'agitació entre'ls obrers que treballaven pels països aliats. Sembla que això va acabar-lo de decidir a fer-se portari de l'intervenció americana i el seu vot, que portava darrera una organització poderosa, feu un gran pes en la balança. Les nacions aliades li deuen aquesta ajuda eficaç i transcendental en aquelles hores angunioses. Després va assistir, amb Wilson, a l'assemblea de Versalles i va contribuir a la redacció del tractat de pau.

Gompers defensava la tesi de que l'organització obrera no havia de constituir partit, si no sumar-se eventualment al partit que oferís més avantatges als treballadors i més garanties de llibertat i de progrés. Així hem vist l'American Federation of Labor recomanar una candidatura en una elecció i, en la següent defensar la contraria. Quan els partits havien celebrat llurs assemblees, l'organització obrera escullia i proclamava el seu aplec per una o altra, sense, però, obligar als seus afiliats i respectant en absolut les idees dels seus afiliats. En les darreres eleccions,

L'American Federation of Labor recomanava la candidatura progressista de La Follette Wheeler.

Gompers tenia una forta personalitat i és molt possible que després de la seva mort les tàctiques de l'American Federation of Labor siguin unes altres particularment en matèria política. Gompers no arribava a ésser reformista. Creiem que era un home honrat i respectem el seu nom i la seva memoria. Fins ens cal respectar la seva obra profundament idealista i pràcticament beneficiosa pel proletariat americà. Però ens sentim al pol gairebé contrari de Gompers i desitgem sincerament que la seva personalitat i la seva influència s'esborri ben aviat de l'organització obrera americana. Creiem que més idealistes són els nostres companys europeus i fins aquells revolucionaris russos contra els quals Gompers havia dit frases inadequades. William Green de l'Estat de Ohio, que fa onze anys és secretari de la Federació de minaires, ha sigut elegit president de l'American Federation of Labor en substitució de Samuel Gompers.

Les nostres institucions de cultura social.

L'obra benemèrita de l'Ateneu Enciclopèdic Popular

Prosseguint la tasca que de tants anys ve realitzant per l'enobrimient del poble, l'Ateneu Enciclopèdic Popular ha inaugurat uns cursos d'humanitats i de divulgació cultural el programa dels quals inserim més avall.

No ens cansarem de recomanar als nostres amics el seu ingrès com a soci en aquesta institució de la més alta qualitat cívica, veritable casa del poble, noble fogar d'inquietuds espi-rituals.

FILOSOFIA.—Filosofia comparada de l'Orient i Grècia. Tres lliçons pel doctor En J. Serra Hunter, catedràtic de la Universitat.

Filosofia medieval. Tres lliçons per En Joan Creixells.

Cultura relativista. Tres lliçons pel doctor En Joaquim Xirau.

Filosofia de l'Art. Tres lliçons per En J. Capdevila.

CHENCIES.—Astronomia general. Per N'Enmig Fornadez, membre de la Societat Astronòmica d'Espanya i Amèrica.

Geologia. Sis lliçons pel doctor En Jaume Marçet, professor de la Universitat.

Etimologia. Sis lliçons pel doctor En Josep M. Batista Roca, professor de la Universitat.

Principis de Biologia. Sis lliçons pel doctor En Pere Escrivà, del Laboratori de la Casa Maternitat i Expositis.

Endocrinologia (funcionament de les glàndules internes). Sis lliçons pel doctor En Leandre Cervera.

Principis de Psicologia Experimental. Deu lliçons pel doctor N'Emili Mira, de l'Institut d'Orientació Professional.

Evolució del concepte de la Pedagogia. Sis lliçons per En Josep Parunells.

HISTORIA I SOCIOLOGIA.—Retalls sobre l'edat mitja. Sis lliçons pel doctor En Ferran Valls i Taberner.

Història de la civilització europea. Per En Lluís Pericot, professor de la Universitat.

Legislació social. Per En Francesc Hostenc, advocat.

ORGANITZACIONS DE LA CIUTAT.—Cultura escolar. Per En Manuel Ainaud, director de la Comissió de Cultura.

L'antiga organització del treball (gremis). Per En Josep Amorós, catedràtic de la Universitat.

Cooperativisme. Per N'Eladi Gardó, advocat.

Higiene Municipal. Pel doctor En

J. Gallart, director de l'Institut Municipal de Higiene.

Hisenda Municipal. Per En Manuel Reventós.

Engrenament de la Ciutat. Per En Josep M. Pi i Suñer, cap de la Secció d'Aixampla de Barcelona.

Educació cívica. Pel doctor En J. Agudó Miró.

ARTS I LLETRES.—Les lletres i la cultura clàssica antiga davant de la Història. Sis lliçons pel doctor En Pere Bosch i Gimpera, catedràtic de la Universitat i director de la Secció d'Arqueologia de l'Institut d'Estudis Catalans.

Arquitectura Catalana. Sis lliçons per En Feliu Duran i Cañameras, professor de la Universitat.

Evolució del Cravat. Per N'Eudald Canivell, director de la Biblioteca Arús.

ESTUDIS LITERARIS.—Odíssea. Per En Carles Riba.

En Jacint Verdaguer. Per En Tomàs Garcés.

En Joan Maragall. Per En Josep M. de Sucre.

El teatre de N'Angel Guimerà. Per N'Alexandre Plana.

EL DIUMENGE, 11 DE GENER, A LES CINC DE LA TARDA, Manuel Serra i Moret donarà una conferència sobre LA PROPIETAT DE LA TERRA en la Cooperativa «La Reforma» del Vendrell.

Els nostres lectors no han d'oblidar que aquest número de JUSTICIA SOCIAL ha estat revisat per la censura militar

Primeres nocions d'Economia Política CHARLES GIDE Versió castellana de J. Gardó. Preu: 1'50 Ptes. Avanti-projecció d'una Llei de Cooperatives J. SALAS ANTON Preu: 0'15 Ptes. Publicacions de Propaganda de Acció Cooperativista Encàrrecs: Aurora, 11 bis.

Fa un tort a les nacions qui no les distingeix de llurs governs. VICENZO GIOBERTI

Treballador! Sigues digne de la teva condició humana! Com a home, t'has de sentir ciutadà i laborar amb el socialisme per l'advenciment d'una societat millor. Com a productor, t'has d'aplegar dins les organitzacions obreres, i treballar pel millorament immediat dels teus germans.

Si ets conscient veuràs clarament el camí del teu deure: Com a home, has d'ésser socialista. Com a obrer, sindicalista.

Als companys que espontaniament ens ajuden amb llur col·laboració, hem de pregar-los vulguin fer-se càrrec de la limitació de l'espai disponible i no oblidar mai les restriccions imposades per les actuals circumstàncies. Interessa que per a facilitar la nostra tasca procurin: 1. Parlar d'allò que es pugui parlar. 2. Tractar especialment qüestions sindicals i de propaganda de les doctrines socialistes. 3. Exposar els temes amb la major claretat i concissió possibles, i 4. Escriure en quartel·les per una sola cara i deixant els interlineats ben amples a fi que podem fer-hi al damunt les eventuals correccions ortogràfiques.

Noves i documents

GRECIA.—Proposició rebutjada.

El dia 8 de desembre es va cloure el debat promogut amb motiu de la proposició feta pels partits d'Unió republicana preconcitant la creació de una cambra alta o senat. El president del Consell, Mikalacopoulos, i els caps dels partits que constitueixen l'actual coalició governamental, tot i reconeixent l'utilitat de un senat, s'oposaren a la seva creació en la forma que venia exposada. L'Assemblea Nacional va rebutjar la moció per 153 vots contra 112.

ITALIA.—Congrés sindical.

La Confederazione Generale del Lavoro va celebrar a Milán el seu congrés reglamentari el qual va inaugurar-se el dia 10 de desembre i es va cloure el 14. Hi havia excepcional interès entorn d'aquest congrés car en ell havien de decidir-se qüestions transcendents per a la vida de l'organització obrera italiana i havia de discutir-se la conducta dels seus directers durant aquesta tres anys darrers de turbulències i brutalitats feixistes.

Varen assistir al Congrés, Cabriní, representant l'Oficina Internacional del Treball, Jassenbach, per la Federació Sindical Internacional; Mertens, representant les organitzacions belgues Praseck, les de Txecoslovàquia i Knoll, les d'Alemanya. Els debats varen girar sempre entorn de les propostions socialista, comunista i marxista, distingint-se en defensa de la primera el conegut company Ludovic D'Aragnon, el diputat Gino Baldesi Alberto Simonini i Bruno Bozzzi; pels comunistes parlaren el leader Repposs, Ferrari i Vota i pels marxistes es distingiren Schiavello i el diputat Viotta. La proposició socialista que era la del Comitè confederal fou aprovada per gran majoria. En aquesta proposició es puntualitzen els principis i tàctiques socialistes i s'abroga per elles sense reserves, sostenint l'adhesió a la Federació Sindical Internacional d'Amsterdam i autoritzant al Comitè per a procedir radicalment contra aquells que s'oposin o dificultin la marxa de l'organització d'acord amb la direcció marcada pel vot de la majoria.

La votació de les propostions va donar el següent resultat: socialistes, 153,316 vots, maximalistes 44.792, comunistes, 32.590; abstencions, 2.880 i absents 26170. Com es veu, la majoria socialista és tan absoluta que sobrepassa en molt a les demés fraccions, absents i abstinguts conjuntament. La reforma dels estatuts, segons proposta del Comitè, fou també aprovada per 145.724 vots, contra 81.290.

El nou Comitè, elegit per aclamació, és format pels companys següents: Ettore Reina, de la Cambra de Treball de Monza; Arturo Bellelli, de la de Reggio Emilia; Giovanni Benzi, de la de Milà; Mario Corio, de la de Génova; Domenico Viotto, de la de Brescia; Alberto Simonini, de la Confederazione de Turin; Giuseppe Bentivoglio, de la Federació d'Obrers de la terra, Bruno Bozzzi, de la Federació metalúrgica; Alessandro Galili, de la Federació textil; Felice Quaglino, de la Federació d'Obrers d'edificació; Enea Alberti, de la Federació del Llibre; Gino Ba.gesi, de la Federació d'Obrers de l'electricitat; Mario Suppini, del Sindicat ferroviari i Giuseppe Sardelli, dels Obrers tranviaris.

La disciplina i l'organització obrera italiana ha sortit considerablement reforçada del darrer Congrés de Milà. Passada l'època de la barbàrie feixista, malgrat la qual la Confederazione Generale del Lavoro ha pogut conservar la seva força i el seu prestigi, auguram dies d'esplendor i de renovada victòria pels nostres companys d'Itàlia. La gran massa obrera italiana ha recobrat el seu bon sentit i retorna joiosa al Socialisme internacional dins del qual tan brillant paper havia desenvolupat en passades èpoques i dins del qual li està reservat un lloc d'acció eficaç en el porvenir.

ALEMANYA.—Les reparacions

Les entregues fetes per Alemanya des de que va entrar en vigor el plan dels experts fins al 30 de novembre darrer sumen 225.027.347 marks or. En el mes de novembre, segons l'Agent General, les entregues sumaren 66.242.384 marks or, els quals foren repartits com segueix: Gran Bretanya, 21.332.632; França, 30.089.339, Itàlia, 5.549.084; Bèlgica, 7.241.341 i entregues en espècie al Japó, Iugoslàvia, Portugal, Rumania i Grècia, per valor de 4.192.932 marks or. Les despeses de la Comissió de Reparacions, Comissió de Control militar, Alta Comissió del Rin i oficina de l'Agent General de Pagaments, sumaren en conjunt, 8.075.669. Les despeses del emprèstit exterior de 1924,

7.288.524 marks or. Quedaven en el Banc del Reich i en els Bancs del Rhin, en darrer de novembre, a disposició de la Comissió de Reparacions, 10.893.497.

Aquestes xifres demostren l'èxit amb que funciona el famós pla dels experts, per ara. Si les coses continuen així, no és probable que hi hagi queixes de part de les nacions vencedores. Alemanya compleix els seus compromisos amb veritable escrúpol i bona voluntat malgrat veure que la burocràcia creada amb motiu del tinglado de les reparacions li costa més de tres milions de marks or mensuals. Per a que el lector es faci càrrec de lo cara que resulta aquesta burocràcia, llegí els sous fixats per la Comissió de Reparacions pels aits empleats de l'Oficina de Receptions: Agent general, 190.000 marks or anyals; Comissari de Ferrocarrils, 105.000; Comissari del Reichsbank, 95.000; Comptadors, 75.000; membres del Comitè de Transferències, 1.500 marks or cada mes i despeses de viatge. Sous d'unes 300.000 pessetes anyals, com el de l'Agent general, són un veritable abús i més si es té en compte que els paga un poble vençut que ho arrenca del major esforç dels seus obrers i de la ruina completa de tots els petits burgesos.

GRAN BRETANYA.—El nou govern i la qüestió d'Irlanda

El govern conservador ha dirigit una nota al Secretari general del Consell de la Societat de les Nacions manifestant que considerava impropedent que amb data 11 de juliol darrer (quan governava el ministre socialista) fos registrat en l'Arxíu de la Societat el tractat anglo-Irlandès de 6 de desembre de 1921 pel qual fou creat l'Estat lliure d'Irlanda. Diu el Govern anglès que l'article 18 del Conveni de la Societat de les Nacions, segons el qual tots els instruments de pactes internacionals entre diferents membres de la Societat han d'ésser registrats en el seu Arxíu, no és aplicable a les relacions inter se de les diferents parts que componen el Commonwealth o sigui l'Imperi britànic.

El Govern de l'Estat lliure d'Irlanda manifesta que, segons l'article 18, tot conveni entre els diferents membres de la Societat de les Nacions ha d'ésser registrat i que essent membres d'ella, Irlanda i Gran Bretanya, el tractat de 6 de desembre de 1921 ha d'ésser registrat o del contrari queda incomplet un precepte taxatiu del pacte inicial de la Societat. No cal dir que la posició del Govern conservador britànic en aquesta qüestió és, en l'ordre moral, tan feble, que difícilment s'entestarà en sostenir-la.

Pagament de deutes

El 15 de desembre, Gran Bretanya, va fer entrega als Estats Units de 91.655.000 dollars a compte dels seus deutes contractats en la passada guerra. Fins a la data, Gran Bretanya ha pagat als Estats Units 273.807.000 dollars per interessos del deute i 50.123.085 per amortització, o sigui un total de 323.930.085 dollars. Les altres nacions europees que han fet als Estats Units qualque paga a compte de llurs deutes, són Finlàndia, 179.325 dollars, Hongria, 24.433 i Lituània, 90.450.

SUECIA.—Progrés en la Sindicaliació

Els sindicats suecs, que com sap el lector havien sofert pèrdues sensibles aquests darrers anys, registren considerables guanyes en la primera meitat de 1924. En 31 de detembre de 1923, l'organització comptava amb 313.022 membres, 286.289 homes i 26.734 dones, i a fi de juny darrer, el total arribava a 336.848 membres, 28.682 dels quals eren dones. L'augment, en mig any, és del 7 per cent. El sindicat més important adscrit a l'organització és el metalúrgic que compta amb més de 60.000 afiliats.

AUSTRÀLIA.—Victòria obrera

La vaga d'obres marítims que feia varies setmanes que durava i que s'havia fet general, fou resolta el dia 14 de desembre amb la intervenció del Primer ministre federal, Mr. Bruce, i mitjançant el compromís de suprimir el Sydney Bureau o sigui l'oficina burgesa de reclutament i acceptant el reconeixement de la facultat exclusiva de la Waterside Workers' Federation de proveir de personal les embarcacions i els molls de tot el país. Els obrers transigieren en acceptar en la Unió els treballadors reclutats per les cases armadores i donar-los igualtat de tracte.

El treball ha sigut reprès a tots els molls i embarcacions d'Austràlia on aquesta vaga ha causat qüestions perjudicials particularment a les zones mineres i firmes exportadores.

BARCELONA.—Nova Junta

La «Agrupación Socialista» ha elegit els següents companys per a formar part del Comitè de la «Federación Regional»:

Ramon Bartrabot, secretari; Francisco Barco, comptador; Joan Alemany, tesorero; Higinio González i Emilio Valero, vocals.

Company: Si sentiu les inquietuds que dignifiquen la condició humana dels oprimits, propagueu JUSTICIA SOCIAL periòdic socialista català.

SETMANARI SOCIALISTA Justicia Social 2.ª època CIÈNCIES - LITERATURA - ARTS REDACCIÓ: Carrer de Guardia, 14, pral. - BARCELONA ADMINISTRACIÓ: Marçal Badia, Llovera, 13. - REUS REDACTORS I COL·LABORADORS: Gabriel Alomar - Serra i Moret Josep Comaposada - Alfons Maseras - Dr. Agudó Miró - Cristófor de Domènec - J. Carner Ribalta - J. Llorens i Artigas Dr. Emili Mira - Vicens Vilarrasa Dr. Joaquim Xirau - Francesc X. Casals - "Apa" - Rosend Llates Dr. Muntanya - Francesc Viladomat - Sara Llorens - Manuel Galés "Galdric" - Marius Vidal - Ferrán Cuito - B. Farré - Josep Ricart i Sala - Manuel Escorza - Josep M. Pou i Sabater - J. Recasens i Mercadé - Rafael Campalans - Francesc Gandia - Dr. Josep Amorós Emili Salela - "Shum" - F. Cañadas - Josep M. de Sucre - J. Roure i Torrent - Manuel Alcántara i Gussart - Dr. Cosme Rofes - Ignasi Iglesias - Roc Guinart - Puig Puigades - Joan Fronjosa - Balagué Baró - R. Rafols Camí - Jaume Cardús - J. Durán i Guardià - Joan Forment - Dr. J. Estadella Arnó REDACTORS-CORRESPONSALS Albert Schneeberger - Rafael Ramis, França Joan Comorera - Argentina Carlota Góteres - Xile René Lyr - Bèlgica Roberto Marvasi - Itàlia Dr. Andrés Ovejero - Madrid

PREUS D'ABONAMENT: Catalunya i Províncies: Trimestre, 2'50 ptes. - Mig any, 4'50 ptes. Un any, 8 ptes. Estranger: Mig any, 5'75 ptes. Un any, 10'50 ptes.

JUSTICIA SOCIAL és l'únic periòdic socialista que es publica a Catalunya. Teniu el deure d'ajudar-lo.

SUSCRIVIU-VOS-HI personalment a la redacció o a l'administració, o bé trametent l'import de l'abonament a l'administrador, amb segells de correu, gir postal, etc.

JUSTICIA SOCIAL és l'únic periòdic de la nostra terra que recull en un sol ideari tots els desitjos del poble

Obrers del camp! Llegiu i propagueu "LA TERRA" SETMANARI POPULAR PORTAVEU DE LA «UNIO DE RABASAIRES DE CATALUNYA» Es publica cada dissabte. 15 Cts. Redacció i Administració: Carders, 12, 1.ª BARCELONA

"ACCIO COOPERATISTA" Portaveu de la Federació de Cooperatives de Catalunya Articles doctrinals sobre cooperació: El moviment cooperatiu a Catalunya i a Espanya; Problemes socials relacionats amb la cooperació. APAREIX CADA QUINZENA Suscripció anyal: 4 ptes. Redacció i Administració: Aurora, 11 bis. - CATAL